

Forældretilfredshed med folkeskolen - et spørgsmål om trivsel og faglighed

Af Lajza Prekazi og Karsten Bo Larsen

Kontakt: Forskningschef Karsten Bo Larsen (T:41220476)

25-12-2024

I denne analyse undersøger vi, hvad der er afgørende for, hvor tilfredse forældrene er med de lokale folkeskoler i 2023. Vi finder følgende resultater:

- **Høj faglighed øger forældretilfredsheden**
Vi finder en statistisk signifikant positiv sammenhæng mellem skolernes evne til at løfte elevernes faglige niveau (undervisningseffekt) og forældretilfredsheden
- **Høj elevtrivsel øger forældretilfredsheden**
Vi finder en statistisk signifikant positiv sammenhæng mellem den generelle trivsel blandt eleverne på skolerne og forældretilfredsheden.
- **Højere tilfredshed på skoler med socialt velstillede forældre**
Vi finder en statistisk signifikant positiv sammenhæng mellem forældrenes socioøkonomiske baggrund (uddannelse, indkomst, etnicitet etc.) og forældretilfredsheden
- **Forældrene har fået et langt større fokus på elevernes trivsel**
I 2021 udarbejdede CEPOS (Jensen & Larsen 2021) en lignende analyse på baggrund af en tilfredshedsmåling fra 2020, hvor elevernes trivsel ikke var en signifikant forklaring på forældretilfredsheden. Forældrene har således i 2023 fået et langt større fokus på børnenes trivsel i deres vurdering af skolens kvalitet.
- **Flere ressourcer pr. elev øger ikke forældretilfredsheden**
Vi finder *ikke* en positiv statistisk signifikant sammenhæng mellem forældrenes tilfredshed med folkeskolen og ressourceforbruget pr. elev. På den baggrund er det paradoksalt, at politikerne er så fokuserede på ressourceforbruget i folkeskolen, som det eksempelvis kommer til udtryk i aftalen om finansloven for 2023, jf. Børne- og Undervisningsministeriet (2023) og den politiske aftale om folkeskolen fra 2024, jf. Børne- og Undervisningsministeriet (2024).
- **Anbefaling: Mindre politisk fokus på ressourcer**
Anbefalingen på baggrund af denne analyse må være, at der i skolepolitikken af hensyn til forældrene bliver fokuseret langt mindre på at øge ressourceforbruget og langt mere direkte på bedre skoleledelse, lærernes trivsel og faglighed samt elevernes trivsel og faglige resultater.

Hvorfor har CEPOS lavet undersøgelsen?

Vi ønsker et samfund, hvor der er videst mulige rammer for, at den enkelte kan tage ansvar for sig selv og indrette sin egen tilværelse.

Vi ønsker også et samfund, hvor borgere, der ikke kan klare sig selv, hjælpes bedre end nu af det offentlige, der skal respektere dem som individer og give dem mulighed for i videst muligt omfang at indrette deres egen tilværelse og tage ansvar for sig selv.

Kvaliteten af grundskolen er afgørende for, at eleverne får et godt børne- og ungdomsliv, hvor de samtidig opnår personlige og faglige kompetencer, der sætter dem i stand til senere i livet at forsørge sig selv og få den tilværelse, som de ønsker sig.

Derfor er det vigtigt for CEPOS at sætte fokus på forældrenes tilfredshed med de kommunale folkeskoler. Det er forældrene, der er tættest på deres børn og kender dem bedst. Derfor er forældrenes vurderinger af skolerne en vigtig kilde til at forstå, hvad der er afgørende for at få en bedre folkeskole, der i fællesskab med familierne giver børnene et bedre udgangspunkt for både at opnå deres egne ambitioner og at tage medansvar for udviklingen i et samfund med frihed og folkestyre.

Analyse

Som en del af aftalen om ledelse og kompetencer i den offentlige sektor indgået mellem KL, Danske Regioner og den daværende regering i 2019 blev det besluttet, at der på en række områder i den offentlige sektor skal gennemføres landsdækkende brugertilfredshedsundersøgelser. Formålet med undersøgelserne er at give politikere og ledere i kommunerne mulighed for at anvende brugernes vurdering af den offentlige service i deres tilrettelæggelse heraf. Desuden bliver resultaterne offentliggjort således, at borgerne selv kan sammenligne resultaterne på de enkelte områder.¹

Et af områderne, hvor der i kommunerne skal laves tilfredshedsundersøgelser, er skoleområdet. Dette blev første gang gjort i foråret 2020, og den seneste gang i foråret/sommeren 2023. Forældretilfredsundersøgelsen er gennemført i folke- og specialskoler samt SFO og fritidshjem. Undersøgelsen viste, at den gennemsnitlige forældretilfredshed på institutionsniveau lå på 3,9 i 2020 og 3,8 i 2023 på en skala fra 1-5, hvor 1 er ”meget utilfreds” og 5 er ”meget tilfreds”. Der er dog på tværs af kommuner og skoler en betydelig variation i, hvor tilfredse forældrene er med deres børns skole. Derfor er det interessant at undersøge, hvilke faktorer, der påvirker forældrenes tilfredshed.

Hypoteser og data

I analysen undersøges en række baggrundsfaktorer forklaringsgrad på forældretilfredsheden. Udvalget af disse har taget udgangspunkt i, at forældretilfredsheden er et resultat af både faktorer på skolen og generelle kommunale forhold udenfor skolen. I det følgende vil der blive præsenteret en række hypoteser i forhold til de enkelte baggrundsvariable – først på kommuneniveau, dernæst på institutionsniveau (=skoleniveau).

Kommuneniveau

H.1 Forhold på skolen og elevernes præstation

Variablen *Undervisningseffekt* er medtaget for at undersøge, hvorvidt elevernes præstation har en betydning for forældretilfredsheden. Undervisningseffekten er et udtryk for, hvor meget de kommunale folkeskoler løfter afgangselevernes karakterniveau ud over det, som man skulle forvente på baggrund af deres familiemæssige og sociale baggrund, jf. tabel 2. Hypotesen er her, at jo bedre skolerne er til at løfte eleverne fagligt, jo højere forældretilfredshed vil der være. Yderligere er elevernes baggrund medtaget i form af *Socioøkonomisk reference*, hvor en højere værdi er et udtryk for, at eleverne på skolen har en bedre social baggrund. Denne variabel kan tænkes at have både en positiv og en negativ effekt på forældretilfredsheden. En bedre social baggrund hos eleverne kan skabe færre socialt relaterede problemer i kommunerne, hvilket vil have positiv indflydelse på forældretilfredsheden. På den anden side kan forældre med høj uddannelse, høj indkomst mv. også tænkes at have

---

¹ Ledelse og kompetencer i den offentlige sektor, KL, februar 2019

større forventninger til skolen, hvilket kan trække i retning af en negativ effekt på forældretilfredsheden.

Elevtrivsel måler den samlede trivsel blandt eleverne i kommunen. Denne variabel er medtaget for at undersøge, hvorvidt det ikke blot er de faglige resultater, der påvirker forældrenes tilfredshed med skolen. Den indledende hypotese er her, at jo højere elevtrivsel der er, jo højere forældretilfredshed vil der være.

Øvrige kommunale forhold, der bliver inddraget i analysen af forældretilfredsheden, er *Sygefraværet blandt lærere* og *Udgifter til folkeskolen pr. elev*. For sygefravær er det forventningen, at et højt sygefravær påvirker forældretilfredsheden negativt. Højere sygefravær vil medføre flere vikartimer, eller at nogle undervisningstimer helt bortfalder, hvilket kan forventes at påvirke forældretilfredsheden negativt. For udgiftsniveauet er forventningen mere tvetydig, da der både kan argumenteres for en positiv og negativ effekt. Umiddelbart kan man forestille sig, at højere udgifter kan give større muligheder for at skabe en god undervisning og dermed have en positiv effekt på forældretilfredsheden. Imidlertid er højere udgifter langt fra altid forbundet med højere kvalitet, jf. Jakobsen et al. (2012), Houlberg et al (2013) samt Christoffersen & Larsen (2015). Højere udgifter kan også tænkes at være et udtryk for, at kommunalpolitikkerne vælger at sende flere penge ud til skoler, hvor der er problemer, jf. Nielsen & Bækgaard (2013). Af denne grund kan højere udgifter altså også tænkes at have en negativ sammenhæng med forældretilfredsheden.

Desuden er variablene *Andel lærere med undervisningskompetencer i faget*, *Elevtal* og *Elever pr. lærer* medtaget i analysen, for at undersøge hvorvidt normering og lærerens kompetencer har en betydning for forældretilfredsheden. *Andel lærere med undervisningskompetencer i faget* forventes at have en positiv effekt på kvaliteten af undervisningen og dermed at øge forældretilfredsheden. *Elevtal* forventes at have en positiv effekt, hvis stordriftsfordele gør sig gældende. *Elev pr. lærerårsværk* forventes derimod at kunne have både en negativ og en positiv effekt på kommuneniveau i lighed variablen udgifter pr. elev.

H.2 De politiske forhold i kommunen

For at undersøge hvorvidt de politiske forhold i kommunen har en betydning for forældretilfredsheden, er variablen *Borgmesterens politiske tilhørsforhold* medtaget i analysen. *Borgmesterens politiske tilhørsforhold* viser sammenhængen mellem borgmesterens partifarve (rød eller blå) og forældretilfredsheden. Borgmesterens partifarve vil typisk afspejle det politiske flertal i kommunalbestyrelsen. I en kommune må indsatsen på skoleområdet prioriteres i forhold til indsatsen på andre store velfærdsområder som ældrepleje, børnepasning mv. Derfor kan der være forskel på, hvordan skoleområdet prioriteres af borgmestre/kommunalbestyrelser med forskelligt politisk ståsted. Hypotesen er altså, at borgmesterens politiske udgangspunkt spiller en rolle for forældretilfredsheden, men vi har ikke på forhånd belæg for at opstille en mere konkret hypotese om, hvorvidt forældrene er mere tilfredse i enten røde eller blå kommuner.

H.3 Forældres baggrund

Ginikoefficient for indkomst er et mål for uligheden i indkomst blandt borgerne i kommunen. Hypotesen er her, at denne vil have en negativ effekt på forældretilfredsheden, så større ulighed i indkomst

medfører lavere forældretilfredshed. Hvis der er stor forskel på forælderen baggrund, kan der forventeligt også være betydelig forskel på deres ønsker til skolerne. Dette kan for eksempel medføre kultursammenstød og konflikter, hvilket kan gøre det svært for kommunen at levere skoleydelse, der i høj grad tilfredsstillende ønskerne hos alle forældrene.

H.4 Kommunal konkurrence

Variablen *Andel elever i friskoler og private grundskoler* kan forventes både at have negative og positive effekter. Ud fra et konkurrencemæssigt synspunkt kan man forvente, at et højt antal af elever på friskoler og private grundskoler kan påvirke kvaliteten af folkeskolerne positivt og dermed øge forældretilfredsheden. Yderligere kan et større udvalg af skoler skabe en naturlig fordeling af elever således, at alle får det tilbud, der passer dem bedst, hvorved forælderen tilfredshed også kan stige. Modsat kan man forestille sig, at en høj andel på friskoler og private grundskoler kan være et udtryk for, at folkeskolen i kommunen ikke er tilfredsstillende, hvorfor folk søger væk derfra. Ud fra dette synspunkt kan variablen forventes at påvirke negativt.

For yderligere uddybning af de anvendte variable på kommuneniveau se tabel 2.

Institutionsniveau

H.5 Elevernes præstation og baggrund

Som på kommuneniveau er *Undervisningseffekten* medtaget som en mulig forklaring på forældretilfredsheden på skoleniveau ud fra en forventning om en positiv effekt. Socioøkonomisk reference er også medtaget med samme forventning som på kommuneniveau, nemlig enten positiv eller negativ effekt på forældretilfredsheden.

H.6 Forhold på skolen

Variablene *Andel lærere med undervisningskompetencer i faget*, *Elevtal* og *Elever pr. lærer* er medtaget i analysen med samme forventning om effekt som på kommuneniveau. Udover dette er *Elevtrivsel* også medtaget. Som på kommuneniveau er dette med en forventning om en positiv effekt, dvs. jo højere elevtrivsel, jo højere forældretilfredshed.

For yderligere uddybning af de anvendte variable på institutionsniveau se tabel 3.

Databeskrivelse

Forældretilfredshedsundersøgelsen i folke- og specialskoler samt SFO og fritidshjem blev gennemført ved en spørgeskemaundersøgelse, der undersøgte tilfredsheden med undervisning, trivsel, samarbejde, ledelse, indsatsen overfor mobning og forberedelse til valg af ungdomsuddannelse. For hvert spørgsmål kunne der svares på en skala med fem kategorier fra "meget utilfreds" til "meget tilfreds", hvorefter der kan beregnes et gennemsnit på en skala fra 1-5. I undersøgelsen blev der ud fra Danmarks Statistiks registre udtrukket op til 300 forældre på hver skole, som fik tilbuddet om at deltage i undersøgelsen. Svarene blev inddelt i grupper fra 0.-3. klasse og 4.-9. klasse, hvor denne analyse

tager udgangspunkt i resultaterne for 4.-9. klasse.² Dette er valgt med henblik på at have mulighed for at undersøge, hvorvidt de afgivne og forventede karakterer i de ældste klasser har en effekt på forældretilfredsheden.

Der blev stillet en lang række forskellige spørgsmål til forældrene vedrørende deres tilfredshed med skolen. I denne analyse ser vi udelukkende på forældrenes svar på spørgsmålet: "Hvor tilfreds er du samlet set med dit barns skole", da dette spørgsmål er et udtryk for en samlet vurdering af tilfredsheden med skolen, hvor forældrene opsummerer (sammenvejer) tilfredsheden med alle de forskellige forhold på skolen til en samlet tilfredshedsvurdering.

I tabel 1 ses fordelingen af den samlede forældretilfredshed på institutions- og kommuneniveau, hvor standardafvigelsen er mål for forskellen mellem observationernes værdier og gennemsnit af alle observationer, og det er dermed et udtryk for spredning i variabelens værdier. Ses der på gennemsnittet bemærkes det, at den samlede forældretilfredshed scorer 3,8 på institutionsniveau og 3,6 på kommuneniveau ud af 5 mulige. På kommuneniveau er standardafvigelsen 0,15, og forskellen mellem mindste og højeste forældretilfredshed er 0,8. På institutionsniveau er der derimod, ikke overraskende, en større spredning med en standardafvigelse på 0,24 og en forskel mellem den mindste og største forældretilfredshed på 1,7.

Tabel 1
Spredning for forældretilfredsheden

	Gennemsnit	Standardafvigelse	Minimum	Maksimum
Institutionsniveau	3,77	0,24	2,80	4,50
Kommuneniveau	3,73	0,15	3,30	4,10

² Resultater for brugertilfredshedsundersøgelsen blandt skoler og SFO, Danmarks Statistik, oktober 2020

Tabel 2
Oversigt over variable – Kommunenniveau

Variable	Variabelforklaring
Forklaret variabel	
Samlet tilfredshed	Indikatoren dækker over forældrenes svar på spørgsmålet "Hvor tilfreds eller utilfreds er du samlet set med dit barns skole?"
Forklarende variabel	
Udgifter til folkeskolen pr. elev i skoleåret 2022/2023	Kommunale udgifter til folkeskolen opgjort pr. elev. Elevtallet er givet for skoleåret 2022/2023.
Undervisningseffekten	Mål for hvor gode kommunens skoler samlet set er til at øge elevernes karaktergennemsnit set i forhold til elevernes socioøkonomiske baggrund. Jo højere værdi, jo mere løfter skolerne elevernes karakter over, hvad der kan forventes ud fra deres socioøkonomiske baggrund. Her for skoleåret 2022/2023.
Andel elever i friskoler og private grundskoler	Andel af det samlede antal elever i grundskole, der går i friskoler og private grundskoler i skoleåret 2022/2023.
Borgmesterens politiske tilhørsforhold	Dummy for om borgmesteren repræsenterer et blått eller rødt parti.
Gini-koefficient for indkomst.	Måler graden af ulighed i indkomsterne i kommunen i 2022. Koefficienten er mellem 0 og 1 – jo højere, jo mere ulige fordeling.
Sygefravær blandt folkeskolelærere	Det gennemsnitlige sygefravær blandt lærerne i kommunen. I variabelen er medtaget egen sygdom, arbejdsskade, nedsat tjeneste, §56 fravær og barsel.
Elevtrivsel	Eleverne i 4-9 klasses samlede trivsel på kommunenniveau. Trivslen er opgjort som en indikator fra 1-5, hvor 1 er den lavest mulige trivsel, og 5 er den højest mulige trivsel. Der er her anvendt resultater for skoleåret 2022/2023.
Andel lærere med undervisningskompetencer i faget.	Angiver andelen af undervisningen, der dækkes af lærere med undervisningskompetencer i faget. Variablen er for skoleåret 2022/2023 og alene valgt for 4.-9. klasse.
Elever pr. lærerårsværk	Antallet af elever pr. lærersårsværk i skoleåret 2022/2023.
Socioøkonomisk reference	Socioøkonomisk reference opgjort på institutionsniveau. Variablen er et udtryk for det forventede karaktergennemsnit givet elevernes sociale og økonomiske baggrund. Samtidig er variabelen et udtryk for eleverne socioøkonomiske baggrund. Jo højere socioøkonomisk reference, jo "bedre" socioøkonomisk baggrund. Den anvendte reference er for det samlede eksamensgennemsnit i 2022/2023.
Elevtal	Logaritmen til elevtallet for 4.-9. klasse i skoleåret 2022/2023.

Tabel 3**Oversigt over variable – Institutionsniveau**

Variable	Variabelforklaring
Forklaret variabel	
Samlet tilfredshed	Indikatoren dækker over forældrenes svar på spørgsmålet "Hvor tilfreds eller utilfreds er du samlet set med dit barns skole?"
Forklarende variabel	
Undervisningseffekten	Mål for hvor gode skolerne er til at øge elevernes karaktergennemsnit set i forhold til elevernes socioøkonomiske baggrund. Jo højere værdi, jo mere løfter skolerne elevernes karakter over, hvad der kan forventes ud fra deres socioøkonomiske baggrund. Her for skoleåret 2022/2023.
Socioøkonomisk reference	Socioøkonomisk reference opgjort på institutionsniveau. Variablen er et udtryk for det forventede karaktergennemsnit givet elevernes sociale og økonomiske baggrund. Samtidig er variablen et udtryk for eleverne socioøkonomiske baggrund. Jo højere socioøkonomisk reference, jo "bedre" socioøkonomisk baggrund. Den anvendte reference er for det samlede eksamensgennemsnit i 2022/2023.
Andel lærere med undervisningskompetencer i faget.	Angiver andelen af undervisningen, der dækkes af lærere med undervisningskompetencer i faget. Variablen er for skoleåret 2022/2023 og alene valgt for 4.-9. klasse.
Elevtal	Logaritmen til elevtallet for 4.-9. klasse i skoleåret 2022/2023.
Elever pr. lærerårsværk	Antallet af elever pr. lærerårsværk i skoleåret 2022/2023.
Elevtrivsel	Eleverne i 4-9 klasses samlede trivsel på den enkelte institution. Trivslen er opgjort som en indikator fra 1-5, hvor 1 er den lavest mulige trivsel, og 5 er den højest mulige trivsel. Der er her anvendt resultater for skoleåret 2022/2023.

Den statistiske analyse

I analysen er der opstillet en række modeller, der forsøger at forklare forældretilfredsheden i folkeskolens 4.-9. klasse. Dette er gjort både på institutionsniveau, hvor der er taget udgangspunkt i data for den enkelte skole, og på kommuneniveau, hvor der anvendes aggregerede data for den samlede kommune.

Den anvendte regressionsmodel er en OLS-model, hvor det undersøges, om der findes en signifikant sammenhæng mellem forældretilfredshed og de forklarende variable. På både institutions- og kommuneniveau er der først opstillet simple regressionsmodeller med alle de mulige forklarende variable hver for sig. Dernæst er eventuelle signifikante variable samlet til en fuld model. For at sikre, at der i den samlede model ikke er problemer med multikollinearitet, er der i den fulde model anvendt en

VIF test, der tester tilstedeværelsen af dette. Multikollinearitet fremkommer, hvis en eller flere forklarende variable i modellen er korrelerede, dvs. at en forklarende variabel kan bruges til at forklare en anden. Dette skaber overflødig information og kan forvrænge modellens resultater. Med et kritisk niveau på 2,5 i VIF testene er der for ingen af modellerne problemer med dette.

Outliers er enkelte observationer, der kan have afgørende indflydelse på statistiske resultater. I den indledende undersøgelse af data, er der for hver variabel fundet mulige outliers vha. boxplot og ved plot af residualerne fra regressionerne. Ved regression af de enkelte modeller er resultaterne derefter sammenlignet med modeller, hvor mulige outliers er fjernet. Dette er gjort med henblik på at undersøge, om der er enkeltstående skoler eller kommuner, der driver en signifikant sammenhæng alene. Dette var imidlertid ikke et problem for nogen af modellerne, hvorfor de alle er lavet med samtlige observationer.

Da forskellen mellem den højeste og laveste observation for tilfredsheden på kommunalt niveau er 0,8, kan tilfredsheden således kun antage 9 værdier. Derfor har vi som en robusthedstest også gennemført en ordered probit regression. Denne analyse afdækker de samme resultater/sammenhænge som OLS-analysen, og derfor har vi valgt at præsentere resultaterne af OLS-analysen, jf. Angrist & Pischke (2009).

Resultater af den statistiske analyse er angivet i tabel 4-5 nedenfor. På kommuneniveau er de 5 ø-kommuner (Fanø, Læsø, Samsø, Ærø og Langeland) udeladt, da disse har en størrelse, der gør, at de ikke er sammenlignelige med de øvrige kommuner. Desuden er der i analysen på kommuneniveau også kommuner, der er udeladt som følge af manglende data. De variable, hvor der er en statistisk signifikant sammenhæng, er markeret med stjerner, hvor antallet af stjerner angiver styrken af den statistiske sammenhæng.

Kommuneniveau

I tabel 4 er vist regressionerne på kommuneniveau. Her er det altså undersøgt, hvilke faktorer, der kan være med til at forklare forældretilfredsheden for den samlede kommune.

Ses der på model 1-11 findes der 7 mulige signifikante forklaringsvariable, hvor kun 3 variable er signifikante i den samlede model (model 12), nemlig undervisningseffekten, Gini-koefficienten for indkomsten og elevtrivslen.

Tabel 4
Forklaring af forældretilfredshed i år 2022/2023 på kommuneniveau

Variable	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
Udgifter	-2.15e-06* (1.20e-06)											
UE		0.407*** (0.094)										0.176 ** (0.076)
Sygefravær			0.000 (0.000)									
Blå eller rød				0.044 (0.032)								
Gini_ind					0.015*** (0.003)							0.007** (0.003)
Andel privat						-0.201 (0.178)						
Elevtrivsel							1.692*** (0.172)					1.398*** (0.214)
Socioøkonomisk								0.130*** (0.036)				-0.044 (0.035)
Log elevtal									0.047 * (0.026)			
Kompetence lærer										1.740 *** (0.399)		0.324 (0.337)
Elev pr. lærerårsværk											0.025 (0.017)	
Konstant	3.914*** (0.104)	3.731*** (0.015)	3.718*** (0.022)	3.707*** (0.023)	3.330*** (0.094)	3.772*** (0.040)	- 2.349*** (0.617)	2.803*** (0.265)	3.352*** (0.213)	2.196*** (0.352)	3.423*** (0.208)	-1.447** (0.670)
Observationer	91	91	91	91	91	91	91	91	91	91	91	91
R ²	0.035	0.174	0.012	0.021	0.172	0.014	0.522	0.129	0.034	0.176	0.024	0.575
F-statistik												22.960***

Anm.: Standardfejl i parentes. *** $p < 0,01$; ** $p < 0,05$; * $p < 0,1$.

Kilde: Egne beregninger lavet på baggrund af data fra Børne og Undervisningsministeriet Uddannelsesstatistik, Danmarks Statistik, Noegletal.dk og Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL).

Undervisningseffekten estimeres til at have en signifikant positiv effekt, hvilket understøtter hypotesen om, at jo bedre resultater, jo højere forældretilfredshed. Samtidig med dette ses det, at *Elevtrivsel* også har signifikant positiv effekt. Dette tyder altså på, at det på kommuneniveau både er den generelle trivsel og de faglige resultater, der påvirker forældrenes tilfredshed. Mere konkret ses det altså, at jo højere elevtrivsel, der er i kommunen, jo højere forældretilfredshed vil der også være. Til sammenligning havde *Elevtrivsel* i 2021-analysen ingen effekt havde på forældretilfredsheden. En mulig forklaring på hvorfor elevtrivselen er blevet en signifikant forklarende variabel kunne skyldes mediedækningen. Ordene "Skole" og "Faglighed" blev i alt omtalt 3.955 gange i medierne i 2019 (*Infomedia*), mens det i 2023 blev omtalt 4.865 gange, dvs. at der i perioden fra 2019 til 2023 har været en stigning på ca. 23%. Omtalen for "Skole" og "Trivsel" var i 2019 på 9.540, mens den i 2023 var på 13.991, dvs. en stigning på ca. 47%. Med andre ord, så forekommer det at være en mulig plausibel forklaring, at den signifikante effekt af elevtrivsel i 2023 er et udtryk for et øget fokus på trivsel i perioden 2019-2023.

Ses der på de politiske forhold i kommunen (hypotese H.2) estimeres *Borgmesterens politiske tilhørsforhold* ingen effekt at have (model 4). For forældrenes baggrund (hypotese H.3) estimeres indkomstuligheden i kommunen til at have en positiv signifikant effekt. Dette understøtter ikke hypotesen om, at Gini-koefficienten for indkomst vil have en negativ effekt på forældretilfredsheden. Med en koefficient på 0.007 er effekten dog meget lille og har derfor begrænset praktisk betydning. Dette tyder altså på, at forældretilfredsheden i højere grad påvirkes af andre faktorer end indkomstuligheden blandt borgerne i kommunen.

Der findes ingen effekt af andelen af elever i private skoler. Som beskrevet i hypotese H.4 kunne denne forventes at påvirke forældretilfredsheden enten positivt eller negativt. Det tyder altså på, at hverken den kommunale konkurrence eller udbuddet af skoletilbud har nogen effekt på forældretilfredsheden.

Institutionsniveau

I tabel 5 er vist resultatet af regressionen på institutionsniveau. Ud af 5 mulige signifikante forklarende variabler i model 1-6, er der fire variable, der forbliver signifikante i den samlede model (model 7), hhv. undervisningseffekten, eleverne socioøkonomiske baggrund (*socioøkonomisk reference*), elevtallet og elevtrivselen.

Det estimeres i model 1 og 2, at elevernes faglige resultater (*Undervisningseffekten*) og elevernes socioøkonomiske baggrund (*Socioøkonomisk reference*) har en signifikant positiv effekt på forældretilfredsheden. Disse er også signifikante i den fulde model (model 7).

Ses der på størrelsen af skolen samt normeringen på den enkelte skole findes der i model 4 en signifikant positiv effekt, mens der i model 5 estimeres ingen signifikant effekt. *Elevtal* har en signifikant negativ effekt på forældretilfredsheden i den fulde model. Dette indikerer, at større skoler er forbundet med lavere tilfredshed blandt forældrene, hvilket således ikke kan bekræfte hypotesen om stor-driftsfordele i forhold til forældretilfredsheden. *Elever pr. lærerårsværk* estimeres til at have ingen

signifikant effekt. Her bemærkes det også, at når *Undervisningseffekten* medtages i regressionen falder antallet af observationer, da skoler med manglende observationer for *Undervisningseffekten* automatisk sorteres fra, dvs. regressionen er nu alene på skoler med afgangselever fra 9. klasse. Dette tyder altså på, at den signifikante effekt i model 4 trækkes af skoler uden 9.klasse - dvs. hvad der må antages at være små skoler.

Elevtrivsel estimeres, ligesom på kommuneniveau, til at have en signifikant positiv effekt på forældretilfredsheden. Denne forbliver signifikant, når den samlede model 7 estimeres. En mulig forklaring kan, ligesom på kommuneniveau, være en øget fokus på trivsel i mediedækningen i perioden 2019-2023.

Tabel 5
Forklaring af forældretilfredshed i år 2022/2023 på institutionsniveau

Variable	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
UE	0.171*** (0.026)						0.089*** (0.024)
Socioøkonomisk		0.117*** (0.014)					0.044*** (0.015)
Kompetence lærer			0.409*** (0.127)				0.156 (0.111)
Log elevtal				0.039** (0.018)			-0.060*** (0.020)
Elev pr. lærer- årsværk					0.005 (0.004)		
Elevtrivsel						1.223*** (0.070)	1.156*** (0.079)
Konstant	3.769*** (0.008)	2.933*** (0.100)	3.410*** (0.114)	3.548*** (0.103)	3.711*** (0.052)	-0.631** (0.252)	-0.502* (0.269)
Observationer	937	903	899	937	923	937	866
R ²	0.044	0.073	0.011	0.005	0.001	0.245	0.284
F-statistik							68.371 ***

Anm.: Standardfejl i parentes. *** $p < 0,01$; ** $p < 0,05$; * $p < 0,1$

Kilde: egne beregninger lavet på baggrund af data fra Børne og Undervisningsministeriet Uddannelsesstatistik.

Perspektiver

Forældretilfredshed er en væsentlig kvalitetsparameter for folkeskolens ydelser. Forældrene er via tilknytningen til deres børn de voksne personer, der mest direkte er modtagere af skolens ydelser. Forældrene er således i en position, hvor de har særlige forudsætninger for at vurdere kvaliteten af skoleydelse.

Hvis skoleydelse var et almindeligt gode – som eksempelvis en chokoladebar – ville forbrugernes tilfredshed med produktet være afgørende for efterspørgslen, og kvaliteten af chokoladebaren ville således blive afspejlet i markedsprisen. Folkeskolens ydelser omsættes ikke på et frit marked og finansieres over skatterne af forældrene og alle andre borgere i fællesskab. Derfor er der ikke en markedspris for skoleydelse, der afspejler forbrugernes vurdering af kvaliteten, hvilket i sig selv gør det interessant at forsøge at afdække forældretilfredsheden med folkeskolen på anden vis.

Et af de væsentligste argumenter for den kollektive finansieringsmodel for skoleydelse er, at der ud over den personlige gevinst ved uddannelse – eleven får på længere sigt bedre mulighed for beskæftigelse, højere aflønning, almen dannelse, personlig udvikling mv. – også er en almen samfundsmæssig gevinst ved uddannelse. Denne samfundsmæssige gevinst består bl.a. i, at vi samlet set bliver mere produktive, når de folk, som vi arbejder sammen med, har et højt uddannelsesniveau. Desuden kan man argumentere for at samfundet generelt set – demokratisk debat mv. – bliver mere velfungerende med en mere veluddannet befolkning, jf. Münich & Psacharopoulos (2018). Det kan på den baggrund umiddelbart overvejes, om der således først og fremmest bør være fokus på forældrenes tilfredshed med folkeskolen eller alle borgernes tilfredshed med folkeskolen. Denne problemstilling vil i givet fald kun være relevant, hvis der mellem forældrene og de øvrige borgere er væsentlige forskelle på ønsker og behov i forhold til folkeskolens ydelser. I forhold til selve skoleydelse isoleret set forekommer det dog ikke at være plausibelt, at der skulle være væsentlige forskelle i, hvad forældrene og borgerne ønsker fremmet i forhold til elevernes faglige og personlige udvikling – højt fagligt niveau, personlig trivsel (ingen mobning mv.), personlig udvikling osv. Til gengæld kan man forvente en større uenighed i forhold til, hvordan disse målsætninger skal prioriteres i forhold til alle de andre velfærdsserviceområder, der også skal leveres indenfor kommunens økonomiske ramme – ældrepleje, børnepasning, socialformidling mv. Her vil forældrene formentlig prioritere ressourcetilførsel til folkeskolen højere end andre borgere, da forældrene gennem deres børn er direkte modtagere af disse ydelser.

Denne analyse viser, at der ikke er en klar positiv statistisk sammenhæng mellem ressourceforbruget i folkeskolen og forældretilfredsheden. I det omfang, vi i analyserne kan finde nogen form for sammenhæng mellem ressourceforbrug og forældretilfredshed, er der i givet fald tale om en negativ sammenhæng. Tilsvarende er der heller ikke en positiv sammenhæng mellem ressourceforbrug og de opnåede faglige resultater i folkeskolen, hvilket umiddelbart kan undre i forhold til ovenstående.

En mulig forklaring på dette paradoks kan være, at politikerne har en tendens til give flere ressourcer til både skoler med gode faglige resultater og skoler med dårlige faglige resultater. Denne tendens er tidligere påvist i en eksperimentel analyse af danske kommunalpolitikere, jf. Nielsen & Bækgaard (2013). I givet fald har forøgelsen af ressourcerne til skolerne med de dårlige resultater ikke medført, at skolerne har fået løst deres problemer i forhold til elevernes resultater og forældrenes tilfredshed. I den forbindelse kan det undre, at politikerne alligevel har så stort fokus på ressourceforbruget i folkeskolen, jf. eksempelvis Finansministeriet (2019). Det kan der opstilles flere mulige forklaringer på.

Det kan tænkes, at politikerne simpelthen lider af den **fejlopfattelse**, at der altid er en positiv sammenhæng mellem ressourceforbrug og forældretilfredshed. Det forekommer da også yderst plausibelt, at det må være sådan, at mængden af ressourcer – alt andet lige - sætter rammerne for, hvor gode faglige resultater, det er muligt for folkeskolerne at opnå. Problemet er bare, at alt andet ikke er lige. Kommunernes og skolernes evne til at udnytte de tildelte ressourcer effektivt har afgørende

betydning for de skoleydelse forældrene får leveret. Derfor kan skoler med det samme niveau for ressourcetildeling opnå meget forskellige resultater for eleverne faglige resultater og forældrenes tilfredshed.

Selvom politikerne skulle vide, at flere penge ikke altid hjælper, kan det i forhold til at maksimere vælgertilslutningen alligevel være optimalt for en politiker at fokusere på ressourcetildelingen, hvis bare vælgerne lider af den **fejlopfattelse**, at flere penge kan give bedre resultater i folkeskolen.

Politikerne har formelt set det samlede overordnede ansvar for de ressourcer, der tildeles til folkeskolen, og for de resultater, der bliver leveret. I forhold til sidstnævnte vælger politikerne dog som oftest at uddelegere ansvaret for de faglige resultater til skolerne. Det ligger således indlejret i den overordnede model for "mål- og rammestyling", der har været anvendt i den offentlige sektor siden begyndelsen af 1980'erne. Med denne ansvarsfordeling vil det oftest være den optimale strategi for politikerne at tildele flere ressourcer til folkeskolerne. I tilfælde af, at skolerne leverer dårlige resultater, kan politikerne foretage en **ansvarsfraskrivelse** ved at sikre et højt bevillingsniveau, da politikerne således "har gjort hvad de kunne" ved at sikre et højt bevillingsniveau, og dermed må ansvaret for de dårlige resultater være skoleledernes. Tilsvarende hvis skolerne leverer gode resultater, så vil politikerne kunne foretage en **ansvarstilskrivelse** og tage en del af æren for dette ved at sikre et højt bevillingsniveau, da de dermed har givet skolerne bedre – men ikke nødvendige og tilstrækkelige – betingelser for at levere gode resultater, jf. Nielsen & Bækgaard (2013); Hood & Lodge (2006) samt Soroka (2006).

Lærerne i folkeskolen udgør en politisk magtfaktor både gennem deres faglige organisations politiske indflydelse og alene på baggrund af lærernes magt som en stor vælgergruppe. Derfor kan det tænkes, at politikerne også har **fokus på en medarbejdertilfredshed** i folkeskolen, og her kan flere ressourcer tænkes at have en positiv effekt, da de kan anvendes til at give lærerne bedre løn- og arbejdsvilkår.

Endelig kan det simpelthen også bare tænkes, at politikerne ingen idé har om, hvordan komplicerede problemer omkring udviklingen af ledelse og den faglige kvalitet i folkeskolen kan løses. Derfor er deres eneste mulighed at bruge flere penge, når de vil forsøge at løse udfordringerne i folkeskolen, og dermed kan det betydelige fokus på ressourcer ses som et udtryk for **rådvildhed/afmagt** i forhold til at finde alternative og mere virkningsfulde løsninger. Politikerne kan føle sig pressede til at gøre noget for at forbedre folkeskolen, da de ellers vil fremstå som inkompetente overfor vælgerne. I den forbindelse vil tildeling af flere ressourcer således være den bedste mulighed, også selvom politikerne udmærket ved, at der er en betydelig sandsynlighed for, at flere ressourcer ikke giver bedre resultater og højere forældretilfredshed, jf. Dur (2001), Gustafsson (2019) og Larsen (2021).

Uanset hvad der er årsagen til det politiske fokus på ressourceforbruget i folkeskolen, må policy-anbefalingen på baggrund af denne analyse være, at der i skolepolitikken af hensyn til forældrene bliver fokuseret langt mindre på at øge ressourceforbruget og langt mere direkte på bedre skoleledelse, lærernes trivsel, lærernes faglighed samt elevernes trivsel og faglige resultater.

Litteratur

Angrist; J. D. & J.-S. Pischke (2009): "Mostly Harmless Econometrics – an empiricist's companion". Princeton University Press.

Børne- og Undervisningsministeriet (2023): "Regeringens finanslovsforslag for 2024: Massive investeringer i erhvervsuddannelser og folkeskoler". <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2023/aug/230830-regeringens-finanslovsforslag-for-2024>

Børne- og Undervisningsministeriet (2024): "Ny aftale om folkeskolen". <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2024/mar/240319-ny-aftale-om-folkeskolen>

Dur; R. A. (2001): "Why do policy makers stick to inefficient decisions?". *Public Choice*, 107(3-4), 221-234.

Christoffersen; H. & K. B. Larsen (2015): "*Den Danske Grundskole - økonomisk set*". Hans Reitzels Forlag.

Finansministeriet (2019): "Aftaler om finansloven for 2020". <https://fm.dk/udgivelser/2019/december/aftaler-om-finansloven-for-2020/>

Gustafsson; A (2019): "Busy doing nothing: why politicians implement inefficient policies". *Journal of Constitutional Political Economy*, 30, 282-299.

Hood; C. & M. Lodge (2006): "The Politics of Public Service Bargains. Reward, Competency, Loyalty and Blame". Oxford University Press.

Houlberg; K., B. Østergaard & B. S. Rangvid (2013): "Benchmarking- og effektivitetsanalyse på folkeskoleområdet". KORA – Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning.

Jensen; K.T. & K.B. Larsen (2021): "Notat: Forældretilfredshed med folkeskolen - et spørgsmål om faglighed" på cepos.dk. <https://cepos.dk/artikler/foraeldretifredshed-med-folkeskolen-et-sporgsmal-om-faglighed/>

Jakobsen; S. T., M. S. Kollin, C. M. Dahlmann & K. N. Larsen (2012): "Økonomi og faglige resultater i folkeskolen – hinandens modsætninger?". KREVI – Det Kommunale Regionale Evalueringsinstitut.

Larsen, K. B. (2021): "Embedsmænd tvinges til at udføre dyrt pseudo-arbejde uden effekt". Debatindlæg på portalen "Embedsværk" på Atinget.dk. <https://www.altinget.dk/embedsvaerk/artikel/karsten-bo-larsen-embedsmaend-er-i-stor-fare-for-at-udfoere-dyrt-pseudo-arbejde-uden-effekt>

Münich; D. & G. Psacharopoulos (2018): "Education Externalities – What they are and what we know". European Expert Network on Economics of Education (EENEE). European Union.

Nielsen; P. A. & M. Baekgaard (2013): "Performance Information, Blame Avoidance, and Politicians' Attitudes to Spending and Reform: Evidence from an Experiment". *Journal of Public Administration Research and Theory*, 25(2), 545-569.

Soroka; S. N. (2006): "Good News and Bad News: Asymmetric Responses to Economic Information". *Journal of Politics*, 68, 372-385.

Bilag

Tabel B1
Korrelationsmatrice, kommuneniveau

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
Forældretilfredshed (1)	1,00											
Udgift pr. elev (2)	-0,19	1,00										
UE (3)	0,42	0,00	1,00									
Andel privat (4)	-0,12	-0,04	-0,03	1,00								
Blå eller rød (5)	0,15	-0,06	0,17	-0,18	1,00							
Gini indkomst (6)	0,42	-0,23	0,18	0,19	0,09	1,00						
Sygefravær (7)	0,11	-0,03	-0,06	0,13	-0,21	0,27	1,00					
Elevtrivsel (8)	0,72	-0,19	0,36	-0,22	0,26	0,42	0,06	1,00				
Log elevtal (9)	0,19	-0,14	-0,04	0,25	-0,19	0,32	0,80	0,16	1,00			
Socioøkonomisk reference (10)	0,36	-0,11	0,31	-0,17	0,05	0,63	0,22	0,48	0,26	1,00		
Kompetencer lærer (11)	0,42	-0,09	0,29	-0,23	0,26	0,20	-0,05	0,47	0,00	0,26	1,00	
Elev pr. lærerårsværk (12)	0,15	-0,33	0,20	-0,11	0,23	0,22	0,19	0,27	0,30	0,36	0,31	1,00

Tabel B2
Korrelationsmatrice, institutionsniveau

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Forældretilfredshed (1)	1,00						
UE (2)	0,21	1,00					
Socioøkonomisk reference (3)	0,27	0,23	1,00				
Kompetence lærer (4)	0,11	0,12	0,12	1,00			
Elev pr. lærerårsværk (5)	0,04	0,03	0,40	0,20	1,00		
Elevtal (6)	0,07	-0,03	0,47	0,06	0,37	1,00	
Elevtrivsel (7)	0,50	0,14	0,42	0,15	0,21	0,23	1,00

Tabel B3
Samlet forældretilfredshed i kommunen

Langeland	4,1
Lemvig	4,1
Thisted	4,1
Dragør	4
Fredensborg	4
Gentofte	4
Lyngby-Taarbæk	4
Vesthimmerland	4
Aalborg	3,9
Furesø	3,9
Herning	3,9
Hjørring	3,9
Holstebro	3,9
Hørsholm	3,9
Ikast-Brande	3,9
Rebild	3,9
Ringkøbing-Skjern	3,9
Slagelse	3,9
Struer	3,9
Aarhus	3,8
Assens	3,8
Brønderslev	3,8
Esbjerg	3,8
Faaborg-Midtfyn	3,8
Favrskov	3,8
Frederiksberg	3,8
Frederikshavn	3,8
Gladsaxe	3,8
Herlev	3,8
Hvidovre	3,8
Kerteminde	3,8
København	3,8
Kolding	3,8
Lolland	3,8
Mariagerfjord	3,8
Morsø	3,8
Odense	3,8
Randers	3,8
Rudersdal	3,8
Silkeborg	3,8
Solrød	3,8
Sønderborg	3,8
Vallensbæk	3,8

Vejen	3,8
Vejle	3,8
Aabenraa	3,7
Allerød	3,7
Ballerup	3,7
Billund	3,7
Bornholm	3,7
Brøndby	3,7
Guldborgssund	3,7
Hedensted	3,7
Hillerød	3,7
Horsens	3,7
Ishøj	3,7
Jammerbugt	3,7
Køge	3,7
Odder	3,7
Rødovre	3,7
Skanderborg	3,7
Skive	3,7
Svendborg	3,7
Syddjurs	3,7
Tønder	3,7
Varde	3,7
Viborg	3,7
Vordingborg	3,7
Fredericia	3,6
Greve	3,6
Gribskov	3,6
Haderslev	3,6
Helsingør	3,6
Kalundborg	3,6
Lejre	3,6
Middelfart	3,6
Næstved	3,6
Norddjurs	3,6
Nordfyns	3,6
Odsherred	3,6
Ringsted	3,6
Roskilde	3,6
Tårnby	3,6
Albertslund	3,5
Egedal	3,5
Frederikssund	3,5
Glostrup	3,5
Halsnæs	3,5

Holbæk	3,5
Nyborg	3,5
Stevns	3,5
Høje-Taastrup	3,4
Sorø	3,4
Faxe	3,3